

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Swipe to change

Mantošana

Spānija

Šīs informatīvās lapas sagatavotas sadarbībā ar ES Notāru padomi (CNUE).

1 Kā tiek taisīts pēdējās gribas rīkojums (testaments, savstarpējs testaments vai mantojuma līgums)?

Mantojuma tiesību jomā Spānijā ir septiņas dažādas tiesību sistēmas. Tās ir tieši piemērojamas personām, kas dzīvo Spānijā, bet nav tās valstspiederīgie, katrā teritorijā, kurai ir savi tiesību akti, kas nav Spānijas valsts tiesību akti. Spānijas valstspiederīgajiem jāpiemēro reģionālās piederības kritērijs (saikne ar attiecīgo teritoriju, kurai saskaņā ar Spānijas iekšējiem noteikumiem ir tiesības pieņemt savas tiesību normas) — 2012. gada 4. jūlija Regulas (ES) Nr. 650 /2012 36. pants.

Attiecībā uz testamentāriem rīkojumiem jānošķir vispārējo civiltiesību regulējums, kas noteikts 1889. gada Civilkodeksā un grozīts vairākas reizes, jo īpaši kopš Spānijas 1978. gada Konstitūcijas publicēšanas, un regulējums atbilstoši to autonomo apgabalu vietējiem vai īpašajiem tiesību aktiem, kuru kompetencē ietilpst civiltiesiskie jautājumi (Galīcija, Basku zeme, Navarra, Aragona, Katalonija un Baleāru Salas).

Saskaņā ar vispārējām civiltiesībām testaments piešķir tiesības uz mantojumu, ņemot vērā to, ka parasti mantojuma līgums vai kopīgs testaments netiek atzīts. Testaments var būt:

atvērts — izplatītākais testaments veids, to taisa notārs klātbūtnē. Notārs izstrādā testamentu un tādējādi zina tā saturu, kas tiek iekļauts notāra oficiālajā dokumentu reģistrā un paziņots Tieslietu ministrijas Vispārējam testamentu reģistram ar Reģistru un notāru ģenerāldirektorāta starpniecību; slēgts, kas pašlaik ir novecojis veids — šis testaments tiek notariāli apliecināts, bet notārs nezina testamentārā rīkojuma saturu; pašrocīgs — reti izmantots testaments veids, ko testators raksta ar roku, parakstot un datējot katru lapu un ievērojot dažas īpašas formālas prasības. Tas ietver testatora testamentāro gribu.

Vispārējās civiltiesības ir pieejamas valsts Oficiālā Vēstneša tīmekļa vietnē (<http://www.boe.es/buscar/pdf/1889/BOE-A-1889-4763-consolidado.pdf>). Teksta tulkojums angļu un franču valodā ir pieejams vietnē <http://www.mjjusticia.gob.es/cs/Satellite/es/1288774502225/ListaPublicaciones.html>

Vietējos vai īpašajos tiesību aktos (*Derechos forales o especiales*) ir atsevišķas normas par testamentiem katrā attiecīgajā teritorijā, un katrā no teritorijām atzīst atšķirīgas un specifiskas koncepcijas. Dažās teritorijās atzīst kopīgus testamentus un mantojuma līgumus.

Vietējo vai īpašo tiesību aktu konkrēto normu teksts ir pieejams vietnē <http://www.boe.es/legislacion/codigos/codigo.php?id=48&modo=1&nota=0&tab=2>

2 Vai pēdējās gribas rīkojumam vajadzētu būt reģistrētam, un ja jā, tad kā?

Apliecinotajam notāram viņa klātbūtnē noformētie testamenti ar Reģistru un notāru ģenerāldirektorāta starpniecību ir jāreģistrē (tam nav nepieciešams testatora pieprasījums) Vispārējā testamentu reģistrā, ko, kā jau minēts, uztur Tieslietu ministrija. Testamenta gadījumā minētajā reģistrā būs norādīts visjaunākā testaments datums, iepriekšējie testamenti un oficiālie notāra ieraksti, kuros testaments iekļauts. Notāru asociācijas var sniegt aktuālo informāciju par notāru vai arhīvu, kurā var būt atrodams testaments, ja apliecinotais notārs vairs neapraktizē (<http://www.notariado.org>).

Šis reģistrs nav publiski pieejams. Tam var piekļūt tikai personas, kuras var pierādīt, ka tām ir likumīgas intereses attiecībā uz mantojumu pēc testatora nāves, un pats testators savas dzīves laikā vai viņa īpašais pārstāvis, vai ar tiesas rīkojumu, ja persona ir rīcībnespējīga.

3 Vai ir ierobežojumi brīvībai rīkoties ar īpašumu nāves gadījumā (piemēram, neatņemamā daļa)?

Spānijas vispārējās tiesības paredz noteiktu mantojuma daļu konkrētiem radniekiem, to piešķirot kā neatņemamo daļu. Saskaņā ar Civilkodeksu "neatņemamā daļa ir mantojuma daļa, ko testators nevar sadalīt, jo tā ar likumu ir paredzēta konkrētiem mantiniekiem, kuru dēvē par "neatraidāmajiem mantiniekiem".

Neatraidāmie mantinieki ir šādi:

vecāku un augšupējo radnieku gadījumā – bērni un leļupējie radnieki;

ja nav iepriekš minēto, bērnu un leļupējo radnieku gadījumā – vecāki un augšupējie radnieki;

atraitnis vai atraitne, kā to paredz likums.

Bērnu un leļupējo radnieku neatņemamā daļa ir divas trešdaļas no tēva un mātes atstātā īpašuma. Tomēr tēvs un māte var sadalīt vienu no divām trešdaļām, kas veido neatņemamo daļu, lai uzlabotu savu bērnu vai leļupējo mantinieku mantojumu. Atlikušo trešdaļu var brīvi sadalīt. Šī trešdaļa piešķir tiesības pār visu īpašumu, jo tā pārsvarā ir *pars bonorum*, ar dažiem izņēmumiem.

Vietējos vai īpašajos tiesību aktos ir ietvertas dažādas normas, kas paredz konkrētus noteikumus par neatņemamajām daļām. Katra no šādām normām ir jāizvērtē, lai noskaidrotu konkrētos aspektus, ko reglamentē katrā no šīm teritorijām un kas ir dažādi, sākot no *pars bonorum* neatņemamās daļas līdz *pars valorum*, kas ietver tiesības uz īpašuma vērtības daļu, kuru izmaksā skaidrā naudā un kura ir vienkāršas kredīta tiesības (kā tas ir Katalonijā) un pat simboliska neatņemamā daļa (kā tas ir Navarrā), kuras samaksai ir vajadzīga tikai rituāla formula testatora testamentā.

4 Kas manto un cik daudz gadījumā, ja pēdējās gribas rīkojuma nav?

Kā jau minēts, jāņem vērā, ka Spānijā ir septiņas mantošanas sistēmas. Ja nav testamentāru mantinieku, saskaņā ar vispārējām civiltiesībām mantojumu sadala šādā kārtībā: bērniem, vecākiem (abos gadījumos laulātajam ir lietojuma tiesības uz vienu trešdaļu proporcionāli attiecīgi vienai trešdaļai vai pusei no mantojuma, uz ko attiecas lietojums), atraitnim vai atraitnei, mirušās personas radniekiem, un valstij. Likumiskās mantošanas gadījumā par labu radniekiem mantot var tikai ceturtais pakāpes radnieki (t. i., pirmie brālēni un māsīcas). Zemākas pakāpes radniekiem tiesību mantot neatņemamo daļu vairs nav.

Vietējos tiesību aktos ir īpaši noteikumi par šo jautājumu. Papildus iespējai, ka mantojumu manto leļupējie radnieki, augšupējie radnieki, atraitņi/atraitnes un citi radnieki, vietējie tiesību akti atzīst iespēju, ka mantojumu iegūst autonomais apgabals savā teritorijā un pat konkrēta iestāde, tādā veidā un atbilstoši tādiem nosacījumiem, kā noteikts šo jautājumu reglamentējošajās tiesību normās.

5 Kāda veida iestāde ir kompetenta:

5.1 mantošanas lietās?

Atkarībā no radniecības pakāpes lietā jurisdikcija spriest par mantojumu un mantošanas tiesībām ir notāriem un tiesām.

Ja mantinieks ir Spānijas pilsonis vai ja mantiniekam, kas nav Spānijas pilsonis, ir jāsaņem mantojums Spānijā, viņš var sagatavot paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu un papildus arī paziņojumu par pieņemšanu ar inventāra tiesībām, iesniedzot to Spānijas konsulam vai diplomātiskajai amatpersonai, kura pilda konsula funkcijas. Tomēr, ņemot vērā šādu konsulu un amatpersonu eksteritoriālo funkciju, tām nav jurisdikcijas iztiesāt bezstrīdus lietas (*expedientes de jurisdicción voluntaria*), ko izskata notāri Spānijas teritorijā (piemēram, likumisko mantinieku paziņojumi).

5.2 saņemt paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu?

Parasti mantojuma pieņemšana vai atraidīšana notiek notāra klātbūtnē, tomēr ir īpaši gadījumi, kad šāda pieņemšana vai atraidīšana notiek tiesā. Skaidri izteiktu pieņemšanu var deklarēt arī privātā dokumentā. Tomēr pierādīšanas nolūkos un ja ir saistība ar īpašuma nodošanu, ir vajadzīgs publisks notariāls dokuments, savukārt atraidīšanu var deklarēt iestādē, kas rīkojas, pildot pienākumus ar mantojumu saistītos jautājumos. Minētais neskar Spānijas konsula vai diplomātiskās amatpersonas ar konsula funkcijām iespējamu iesaistīšanos, kā norādīts iepriekš.

5.3 saņemt paziņojumu par legāta pieņemšanu vai atraidīšanu?

Parasti — notāri, ņemot vērā iepriekšējā sadaļā sniegtos skaidrojumus.

5.4 saņemt paziņojumu par neatņemamās daļas pieņemšanu un atraidīšanu?

Neatņemamo daļu nevar atraidīt vai pieņemt, to saņem ar novēlējumu vai testamenta apstiprinājumu, izņemot gadījumu, kad notiek tiesvedība par to, lai noteiktu summas apmēru vai īpašumu, kas iekļaujams mantojuma masā.

Ārpusstiesas lietās notāri parasti izskata visu veidu paziņojumus par mantojumu, ņemot vērā iepriekšējās sadaļās sniegtos skaidrojumus.

Jānorāda, ka, ciktāl runa ir par Spānijas tiesību aktiem, autonomo apgabalu vietējos un īpašajos tiesību aktos ir ietverti konkrēti noteikumi par mantojuma pieņemšanu un atraidīšanu. Vispārējās tiesībās ar dažiem izņēmumiem, piemēram, mantojuma uzlabošana, pārsniedzot neatņemamo daļu; prelegatārs, kas ir gan mantinieks un legatārs; un daži vairāku novēlējumu gadījumi; vispārējais noteikums ir tāds, ka mantojuma daļēja pieņemšana vai atraidīšana nav iespējama.

6 Īss procedūras apraksts, kura paredzēta mantošanas kārtošānai saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp mantojuma sadalei un mantas dalīšanai (tostarp informācija par to, vai mantošanas procedūru sāk tiesa vai cita kompetenta iestāde pēc savas iniciatīvas).

Mantošana tiek īstenota pie notāra, ja ir noslēgta vienošanās starp personām, kurām ir tiesības mantot, vai tiesā, ja šādas vienošanās nav. Visi šie pasākumi tiek veikti pēc pieprasījuma, ko izteikusi viena no ieinteresētajām personām.

Mantojuma nodaļā tiesvedībai ir divi atsevišķi posmi:

mantojuma aktīvu inventarizācija un vērtības noteikšana;

aktīvu sadale un piešķiršana.

Ja to pieprasa puses, tiesa var arī noteikt iesaistīšanās un pārvaldības pasākumus attiecībā uz mantojuma aktīviem.

7 Kā un kad persona kļūst par mantinieku vai legātāru?

Mantinieka vai legatāra statuss tiek iegūts mantojuma vai legāta pieņemšanas brīdī. Mantojumu var pieņemt tieši vai ar inventāra tiesībām. Tieša pieņemšana var būt skaidri izteikta (ar publisku vai privātu dokumentu) vai netieša (īstenojot darbības, kas noteikti liecina par vēlmi pieņemt mantojumu vai ko attiecīgā persona nebūtu tiesīga veikt, ja tai nebūtu mantinieka statusa). Tomēr pierādīšanas nolūkos un ja ir saistība ar īpašuma nodošanu, ir vajadzīgs publisks notariāls dokuments.

8 Vai mantinieki ir atbildīgi par mirušā parādiem, un ja jā, ar kādiem nosacījumiem?

Tiešas mantojuma pieņemšanas vai pieņemšanas ar inventāra tiesībām gadījumā, mantinieks atbild par visām mantojuma saistībām, kuru apmaksāšanai var būt nepieciešams izmantot ne tikai mantoto īpašumu, bet arī paša mantinieka īpašumu.

Ja mantojumu pieņem ar inventāra tiesībām, mantiniekam ir pienākums apmaksāt parādus un citas mantojuma saistības tikai tādā apmērā, kas nepārsniedz mantojuma aktīvu vērtību.

9 Kādi dokumenti un/vai informācija parasti vajadzīga nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Lai reģistrētu nekustamo īpašumu, ir vajadzīgs notāra izdots publisks mantojuma pieņemšanas akts vai — attiecīgā gadījumā — attiecīgs tiesas lēmums, kā papilddokumentus pievienojot dokumentu, kas apliecina īpašumtiesības uz mantojumu (testamentu, līgumu), ja to atzīst, un mantinieku paziņojumu papildus pilnai miršanas apliecībai un apliecībai, kuru izsniedzis Vispārējais testamentu reģistrs.

9.1 Vai pārvaldnieka iecelšana ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma? Ja tā ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma, kādi pasākumi ir jāveic?

Saskaņā ar Spānijas tiesību aktiem nav nepieciešams iecelt pārvaldnieku (*administrador*), tomēr konkrētos apstākļos par viņa iecelšanu var vienoties mantojuma sadales procesā.

9.2 Kas ir tiesīgs izpildīt mirušā pēdējās gribas rīkojumu un/vai pārvaldīt mantojumu?

Ja (atbilstoši vispārējām tiesībām) testamentā ir norādīts testamenta izpildītājs (*albacea*), viņš pārvalda mantojumu.

Testators testamentā var arī iecelt mantojuma masas revidentu (*contador partidor*), kurš nosaka tās vērtību un sadala īpašumu.

Kopumā var iecelt trīs personas — izpildītāju, revidentu un pārvaldnieku, tām visām ir pārvaldības pilnvaras, kuras var mainīt testators vai tiesnesis, vai — dažos gadījumos — paši mantinieki.

9.3 Kādas ir pārvaldnieka pilnvaras?

Mantojuma pārvaldnieka galvenās funkcijas ir šādas:

mantojuma pārstāvība;

periodiska pārskatu iesniegšana;

mantojuma īpašuma saglabāšana un jebkādas citas pārvaldības darbības, ko var uzskatīt par nepieciešamām.

10 Kādus dokumentus, kas apliecina labuma guvēju statusu un tiesības, saskaņā ar valsts tiesību aktiem parasti izsniedz tiesvedības laikā mantošanas lietās vai tās beigās? Vai tiem ir konkrēts pierādījuma spēks?

Ja mantošana notiek pie notāra, viņš izsniedz publisku aktu, kam ir pilnīgs pierādījuma spēks.

Ja mantošana notiek tiesā, strīdīgos jautājumus atrisina ar tiesas lēmumu, kas rada pietiekamas īpašumtiesības attiecībā uz to personu tiesībām, kuras iegūs mantojumu, un to noformē pie notāra, kā paredzēts likumā.

Lapa atjaunināta: 31/10/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.